

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudkyní Mgr. Martinou Kotouček Mikoláškovou ve věci

žalobce: **P. M.**
bytem X

proti

žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 00 Praha 2 – Nové Město

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 11. 2023, MPSV-2023/235349-911,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 11. 2023, MPSV-2023/235349-911, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Úřad práce ČR, Krajská pobočka pro hlavní město Prahu (dále jen „úřad práce“) rozhodnutím ze dne 9. 2. 2023, č. j. 10282/2023/AAH (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“) zamítl návrh žalobce na změnu výše příspěvku na péči od listopadu 2022 a rozhodl, že příspěvek na péči se bude poskytovat ve výši 880 Kč (I. stupeň).

Shodu s prvopisem potvrzuje: Mgr. E. M.

2. Na základě odvolání žalobce žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) změnil prvostupňové rozhodnutí tak, že se žalobci od listopadu 2022 zvyšuje příspěvek na péči na II. stupeň na výši 4 400 Kč měsíčně.
3. Žalobce se žalobou podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), podanou dne 4. 1. 2024, domáhá zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí (dále jen „napadené rozhodnutí“).

Obsah žaloby

4. Žalobce namítl, že žalovaný nezjistil stav věci tak, aby o něm nebyly důvodné pochybnosti. Zjištění žalovaného totiž neodpovídá zdravotnímu stavu žalobce. Žalovaný chybně dospěl k závěru, že žalobce zvládá základní životní potřebu stravování. Nezvládání životní potřeby stravování je přitom zmiňováno již v záznamu ze sociálního šetření ze dne 1. 12. 2022 i z doložených lékařských zpráv (lékařská zpráva z neurologie ze dne 12. 1. 2023 a od praktické lékařky ze dne 2. 10. 2023).
5. Žalobce trpí Friedreichovou spinocerebelární ataxií, závažným neurogenetickým onemocněním, při kterém dochází k degeneraci nervových vláken v míše a periferních nervech, které způsobuje progresivní poškození nervového systému a poruchy hybnosti. Onemocnění je progresivní a ovlivňuje všechny aspekty života, prozatím je neléčitelné. Podle testů Neurologické ambulance Fakultní nemocnice X provedených dne 12. 1. 2023 je oproti vyšetření v roce 2022 patrné zhoršování stavu, s výraznou progresí v posledním roce, smíšenou kvadruparézou s převahou dolních končetin. Každodenní aktivity dosahují oproti výsledkům v roce 2022 výrazného zhoršení, zejména v oblasti oblékání (3, oproti 0 v roce 2022), osobní hygieny (3 oproti 0), sezení (2 oproti 0), polykání (2 oproti 1), krájení jídla/používání příborů (2 oproti 0), celkově tedy 21/36 oproti 8/36. Dle lékaře potřebuje žalobce trvalou celodenní pomoc druhé osoby, není soběstačný. K aktuální situaci se vyjadřuje také praktická lékařka v lékařské zprávě ze dne 2. 10. 2023.
6. Posudek posudkové komise žalovaného tak neodpovídá aktuálnímu zdravotnímu stavu a schopnostem žalobce, není v souladu s doloženými lékařskými nálezy, výsledkem sociálního šetření ani aktuálně provedeným vyšetřením. Ačkoliv žalobce rozporoval tyto závěry, žalovaný neshledal důvod pro vyžádání doplňujícího posouzení zdravotního stavu. Žalovaný k tomu pouze uvedl, že vyjádření žalobce nemá dostatečnou oporu v doložených lékařských zprávách a jedná se jen o subjektivní pohled bez nutné objektivizace. V tomto rozsahu je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné.
7. Žalobce již ve vyjádření k podkladům rozhodnutí uvedl, že nezvládá aktivity 2, 3 a 7 pro zvládání životní potřeby stravování ve smyslu přílohy č. 1 k vyhlášce č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění vyhlášky č. 440/2022 Sb. (dále jen „prováděcí vyhláška“). Žalovaný tak porušil i § 2a prováděcí vyhlášky.

Obsah vyjádření žalovaného

8. Žalovaný ve vyjádření k žalobě zrekapituloval dosavadní průběh správního řízení. Uvedl, že posudek posudkové komise dostatečně zhodnotil zdravotní stav žalobce a vypořádal se s jeho námitkami. Posudková komise se ke zvládání základní životní potřeby stravování vyjádřila dostatečně. Žalobce se účastnil jednání posudkové komise, při kterém ho neurolog vyšetřil. Toto přešetření ani doložené lékařské nálezy nezaložily pochybnost o zvládání stravování. Posudková komise vycházela ze záznamu o sociálním šetření, ze kterého

vyplývalo, že žalobce si hotové jídlo přenese do mikrovlnné trouby, ohřeje a přendá na stůl. Ačkoliv s obtížemi, zvládne si nalít nápoj a jídlo naporcovat.

Obsah repliky žalobce

9. Žalobce uvedl, že žalovaný ve vyjádření k žalobě opět ignoroval lékařskou zprávu z neurologického vyšetření ze dne 12. 1. 2023 i lékařskou zprávu praktické lékařky ze dne 2. 10. 2023. Posudková komise je měla k dispozici. Při jednání posudkové komise dne 10. 10. 2023 neurolog skutečně žalobce přešetřil a uvedl: *„zánikově instalibita při ataxii, ataxie vážne oboustranně. Náznak intenčního tremoru. Jemná motorika prstů omezená. [...] Abdukce paží vážne při ataxii, při zavření očí padá.“* Ataxie je porucha hybnosti a koordinace pohybů způsobená onemocněním nervového systému různé etiologie. Přesto toto vyšetření nezaložilo pochybnost o zvládání potřeby stravování.
10. Ve zprávě ze sociálního šetření ze dne 1. 12. 2022 je uvedeno, že *„veškeré jídlo vaří manželka, která ho rovněž servíruje a připravuje ke konzumaci.“* Již v prosinci 2022 tedy žalobce nesplňoval schopnost zvládat úkon 3 pro základní životní potřebu stravování dle přílohy č. 1 k prováděcí vyhlášce. Od té doby se jeho zdravotní stav a schopnost zvládat tuto základní životní potřebu podstatně zhoršily. K tomu žalobce přikládá lékařskou zprávu z Centra hereditárních ataxií z Fakultní nemocnice X ze dne 11. 1. 2024, ve které je uvedeno, že *„subj. konstatuje postupné zhoršování, nešikovnost, s obtížemi schopen sebeobsluhy horními končetinami. Potřeba pomoci při oblékání, jídlo – nají se sám, jídlo nenakrájí – odkázán na pomoc pečovatele, problém s jemnou motorikou – např. zapnutí knoflíků. Psaní již jen s obtížemi tiskacím písmem. Má chytrý telefon, občas problémy se trefit na ikonku. Rovněž má problém přenášet předměty, pro poruchu jemné motoriky, např. problém přenést talíř s jídlem, vše navíc komplikováno tím, že odkázán na vozík – tj. např. nepřemístí si jídlo ani nápoje po místnosti – musí mu někdo donést.“*

Dosavadní průběh správního řízení

11. Ze správního spisu soud zjistil, že 7. 11. 2022 žalobce požádal o změnu výše příspěvku na péči.
12. Dne 1. 12. 2022 provedl úřad práce sociální šetření.
13. Dle posudku posudkového lékaře Pražské správy sociálního zabezpečení (dále jen „PSSZ“) ze dne 13. 1. 2023 žalobce nezvládá 4 základní životní potřeby (mobilita, tělesná hygiena, osobní aktivity, péče o domácnost). Považuje se proto za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby v I. stupni (lehká závislost). Posudkový lékař vycházel ze zdravotní dokumentace praktické lékařky ze dne 10. 1. 2023, dále mj. z neurologického vyšetření ze dne 25. 3. 2022.
14. Prvostupňovým rozhodnutím rozhodl úřad práce tak, jak je uvedeno v bodě 1 tohoto rozsudku. V odůvodnění úřad práce zrekapituloval závěry posudku ze dne 13. 1. 2023, který shledal úplným, přesvědčivým a objektivním.
15. Dne 20. 2. 2023 se žalobce proti prvostupňovému rozhodnutí odvolal. Nesouhlasil se závěrem posudkového lékaře, že je jeho zdravotní stav ustálený. Žalobce v minulosti nemusel používat takřka žádné kompenzační pomůcky. Nyní musí používat invalidní vozík, bez asistence druhé osoby by nebyl schopen fungovat. K odvolání žalobce připojil lékařskou zprávu neurologické ambulance ze dne 12. 1. 2023.

16. Podle posudku posudkové komise žalovaného ze dne 10. 10. 2023 žalobce není schopen zvládat 6 základních životních potřeb (mobilita, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, péče o zdraví, osobní aktivity, péče o domácnost). Žalobce se považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve II. stupni (středně těžká závislost).
17. Dne 24. 10. 2023 se žalobce k posudku vyjádřil. Uvedl, že bylo špatně posouzeno zvládání základní životní potřeby stravování. To vyplývá již ze sociálního šetření ze dne 1. 12. 2022. Žalobce nyní nezvládá ani nalít nápoje, rozdělit stravu na menší kousky a naservírovat ji, přemístit nápoj a stravu na místo konzumace, s tím musí vždy pomoci druhá osoba. V posledním roce a půl se jeho zdravotní stav výrazně zhoršil. To vyplývá i z lékařské zprávy ze dne 12. 1. 2023. Již před devíti měsíci potřeboval trvalou celodenní pomoc. Proto je žalobce závislý na pomoci jiné osoby ve III. stupni (těžká závislost). Posudková komise měla k dispozici lékařské zprávy z neurologie ze dne 12. 1. 2023 i od praktické lékařky ze dne 2. 10. 2023.
18. Dne 7. 11. 2023 rozhodl žalovaný tak, jak je uvedeno v bodu 2 tohoto rozsudku. V odůvodnění zopakoval závěry své posudkové komise. Dále uvedl, že neshledal důvod pro vyžádání doplňujícího posouzení zdravotního stavu, neboť vyjádření žalobce k posudku posudkové komise neobsahuje žádné nové skutečnosti. Žalobce nevznnesl vůči posudku relevantní námitky, nenavrl žádné důkazní prostředky ani neučinil jiné návrhy. Důvody nemají dostatečnou oporu v doložených lékařských zprávách. Jedná se pouze o subjektivní pohled bez nutné objektivizace.

Splnění procesních podmínek a rozsah soudního přezkumu.

19. Žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a proti rozhodnutí, proti kterému je žaloba přípustná. Soud vycházel při přezkumu žalobou napadeného rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.). Vady, k nimž by byl povinen přihlédnout z moci úřední, soud neshledal.
20. Soud rozhodl bez nařízení jednání, neboť účastníci s postupem podle § 51 odst. 1 s. ř. s. souhlasili (žalobce výslovně, žalovaný mlčky). Současně pro tento postup byly splněny podmínky podle § 76 s. ř. s.
21. Dokazování soud pro nadbytečnost neprováděl, jelikož všechny rozhodné skutečnosti pro posouzení věci byly zjištěny ze správního spisu, jehož obsahem se dokazování neprovádí. Lékařská zpráva z neurologického vyšetření ze dne 11. 1. 2024 (připojeno k replice) se týká aktuálního zdravotního stavu žalobce, nikoliv jeho zdravotního stavu v době vydání napadeného rozhodnutí, soud ní proto dokazování neprováděl (srov. § 75 odst. 1 s. ř. s.).

Posouzení žaloby

22. Žalobce namítl, že správní orgány nesprávně zjistily jeho zdravotní stav a dospěly k chybnému závěru, že zvládá základní životní potřebu stravování. Nezvládání stravování přitom vyplývá z výsledků sociálního šetření i z lékařských zpráv, které měla posudková komise žalovaného i žalovaný k dispozici.
23. Žaloba je důvodná.

24. Podle § 7 odst. 1 věty první a druhé zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění zákona č. 216/2022 Sb. (dále jen „zákon o sociálních službách“) se příspěvek na péči poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby. Tímto příspěvkem se stát podílí na zajištění sociálních služeb nebo jiných forem pomoci podle tohoto zákona při zvládání základních životních potřeb osob.
25. Podle § 7 odst. 2 zákona o sociálních službách má nárok na příspěvek osoba uvedená v § 4 odst. 1, která z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc jiné fyzické osoby při zvládání základních životních potřeb v rozsahu stanoveném stupněm závislosti podle § 8.
26. Podle § 8 odst. 2 písm. a) zákona o sociálních službách se osoba starší 18 let věku považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři nebo čtyři základní životní potřeby, a vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby. V případě neschopnosti zvládat pět nebo šest základních životních potřeb [§ 8 odst. 2 písm. b)] se takováto osoba považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost), v případě neschopnosti zvládat sedm nebo osm základních životních potřeb [§ 8 odst. 2 písm. c)] se takováto osoba považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni III (těžká závislost).
27. Podle § 9 odst. 1 zákona o sociálních službách se při posuzování stupně závislosti na pomoci jiné osoby hodnotí schopnost zvládat tyto základní životní potřeby: mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost.
28. Podle § 1 odst. 1 prováděcí vyhlášky se schopnost osoby zvládat základní životní potřeby pro účely stanovení stupně závislosti hodnotí podle aktivit, které jsou pro jednotlivé základní životní potřeby vymezeny v příloze č. 1 této vyhlášky.
29. Podle § 1 odst. 2 a 3 prováděcí vyhlášky se schopnost osoby zvládat základní životní potřeby pro účely stanovení stupně závislosti hodnotí v přirozeném sociálním prostředí a s ohledem na věk fyzické osoby. Při hodnocení schopnosti osoby zvládat základní životní potřeby se hodnotí tělesné struktury a tělesné funkce duševní, mentální, smyslové, oběhové, dechové, hematologické, imunologické, endokrinologické, metabolické, živací, vylučovací, neuromuskuloskeletální, včetně hrubé a jemné motoriky, a funkce hlasu, řeči a kůže, a to ve vztahu k rozsahu a tíži poruchy funkčních schopností.
30. Podle § 1 odst. 4 prováděcí vyhlášky se za neschopnost zvládání základní životní potřeby považuje stav, kdy porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy nebo poruchy těžké, kdy i přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využívání běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku nelze zvládnout životní potřebu v přijatelném standardu. Za neschopnost zvládání základních životních potřeb se považuje rovněž stav, kdy režim nařízený odborným lékařem poskytujícím specializované zdravotnické služby neumožňuje provádění základních životních potřeb v přijatelném standardu. **Přijatelným standardem se rozumí zvládání ZZP v kvalitě a způsobem, který je běžný a obvyklý, a který umožňuje, aby tato potřeba byla zvládnuta bez každodenní pomoci jiné osoby.**

31. Podle § 2 odst. 1 prováděcí vyhlášky se při hodnocení schopnosti osoby zvládat základní životní potřeby posuzuje, zda z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je rozsah duševních, mentálních, tělesných a smyslových funkčních schopností dostatečný k pravidelnému zvládnutí základní životní potřeby a zda je fyzická osoba schopna rozpoznat, provést a zkontrolovat správnost zvládnutí základní životní potřeby. Přitom se přihlíží k tomu, zda dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav trvale ovlivňuje funkční schopnosti, k výsledku rehabilitace a k adaptaci na zdravotní postižení.
32. Podle § 2a prováděcí vyhlášky platí, že pokud osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat **alespoň jednu z aktivit**, která je pro schopnost zvládat základní životní potřebu vymezena v příloze č. 1 prováděcí vyhlášky, **není schopna základní životní potřebu zvládat**, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.
33. Podle přílohy č. 1 prováděcí vyhlášky je základní životní potřeba stravování vymezena následujícím způsobem:
- d) Stravování: Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna 1. vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, **2. nalít nápoj**, **3. rozdělit stravu na menší kousky a naservírovat ji**, 4. najíst se a napít, 5. dodržovat stanovený dietní režim, 6. konzumovat stravu v obvyklém denním režimu, **7. přemístit nápoj a stravu na místo konzumace**.
34. Z judikatury NSS i správních soudů vyplývá konstantně zastávaný názor, že posouzení stupně závislosti pro účely rozhodování o příspěvku na péči musí vycházet z hodnocení všech podkladů uvedených v § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách, kterými jsou nález vydaný poskytovatelem zdravotních služeb, výsledek sociálního šetření a zjištění potřeb osoby, výsledek funkčního vyšetření a výsledek vyšetření posuzujícího lékaře. V rámci odvolacího řízení je tímto vyšetřením posudek posudkové komise MPSV podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů.
35. Na výsledný lékařský posudek, který je v tomto řízení stěžejním důkazem, je třeba klást požadavek úplnosti a přesvědčivosti (viz blíže např. rozsudek NSS ze dne 23. 9. 2009 č. j. 4 Ads 57/2009-53). NSS ve své judikatuře dále dovodil, že v řízení o nároku na příspěvek na péči je povinností odvolacího správního orgánu **požádat posudkovou komisi o doplnění posudku**, *„pokud by posudková komise postavila své hodnocení na rozporných podkladech, aniž by rozpory sama odstranila nebo vysvětlila. Tak tomu může být v případě, že se objeví rozpor mezi výsledkem šetření sociálního pracovníka a názorem posudkové komise, aniž by posudková komise sama provedla vlastní přeshetření zdravotního stavu žadatele o příspěvek“* (viz rozsudek NSS ze dne 25. 4. 2013, č. j. 6 Ads 17/2013-25, zvýraznění doplněno).
36. Posouzení zdravotního stavu je přitom vždy věcí odborně medicínskou, k níž nemají soudy potřebné odborné znalosti, a proto vychází z vyjádření subjektů, které tyto znalosti mají. Z tohoto důvodu soudy kladou při hodnocení posudku zvýšený důraz na jejich jednoznačnost, úplnost a přesvědčivost (viz rozsudek NSS ze dne 4. 12. 2013 č. j. 3 Ads 24/2013-34). Pokud by z podkladů lékařského posudku vyplývalo, že posuzovaný některou z aktivit nutných pro celkové zvládnutí určité potřeby sám a bez pomoci jiné osoby nezvládá, a orgány lékařské posudkové služby by přesto takovou základní životní potřebu považovaly za zvládanou, bylo by jejich povinností tento svůj závěr dostatečně a přesvědčivě odůvodnit (rozsudek NSS ze dne 2. 4. 2014 č. j. 3 Ads 50/2013-32).

37. Posudková komise se musí vyjádřit ke schopnosti posuzované osoby zvládat veškeré aktivity vyjmenované u jednotlivých životních potřeb v příloze č. 1 prováděcí vyhlášky, případnými spornými dílčími aktivitami se musí detailně zabývat a své úvahy opřít o dostatečně zjištěný skutkový stav. Posudkové závěry musí jednoznačně a konkrétně zdůvodnit. Případné chybějící náležitosti posudku způsobující jeho nepřesvědčivost nebo neúplnost nemůže soud nahradit vlastní úvahou, jelikož pro to nemá potřebnou odbornou erudici. Nenaplnění požadavků na přesvědčivost a úplnost posudku je vadou řízení před správním orgánem ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s., pro kterou musí krajský soud napadené rozhodnutí zrušit a věc vrátit žalovanému k dalšímu řízení (rozsudky NSS ze dne 29. 9. 2015, č. j. 4 Ads 167/2015-27, a ze dne 20. 12. 2018, č. j. 10 Ads 269/2018-27).
38. Obecně přitom platí, že posouzení schopnosti zvládat základní životní potřebu není intuitivní, ale vyplývá z objektivizovaných kritérií – příslušných dílčích aktivit základních životních potřeb vymezených v příloze č. 1 prováděcí vyhlášky. Jestliže v řízení o příspěvku na péči vzniknou pochybnosti o tom, zda je posuzovaný schopen zvládat určité dílčí aktivity základní životní potřeby, nepostačí pro zachování úplnosti, správnosti a přesvědčivosti posudku tyto pochybnosti rozptýlit paušálním tvrzením, že příslušnou základní životní potřebu posuzovaný zvládá, naopak je povinností lékařské posudkové služby tento závěr dostatečně a přesvědčivě odůvodnit (srov. např. rozsudek NSS ze dne 29. 9. 2015, č. j. 4 Ads 167/2015-27).
39. Posudek posudkové komise žalovaného ze dne 10. 10. 2023 nesplňuje požadavky přesvědčivosti a úplnosti.
40. Z posudku vyplývá, že žalobce není schopen zvládat 6 základních životních potřeb (mobilita, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, péče o zdraví, osobní aktivity, péče o domácnost). Žalobce se považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve II. stupni (středně těžká závislost). Posudková komise vycházela z posudkového spisu PSSZ, spisu žalovaného, lékařských zpráv předložené žalobcem, a to včetně lékařské zprávy praktické lékařky ze dne 2. 10. 2023 a neurologického vyšetření ze dne 12. 1. 2023, dále vycházela ze sociálního šetření ze dne 1. 12. 2022 a vlastního vyšetření žalobce při jednání komise. V odůvodnění shrnula obsah podkladové dokumentace z oboru neurologie ze dne 25. 3. 2022 a závěry sociálního šetření ze dne 1. 12. 2022.
41. Soud předně přisvědčuje žalobci, že již zpráva o sociálním šetření ze dne 1. 12. 2022 svědčí o tom, že nezvládal všechny aktivity související se základní životní potřebou stravování.
42. Soud zjistil, že ve zprávě o sociálním šetření ze dne 1. 12. 2022 je ve vztahu ke zvládání základní životní potřeby stravování uvedeno, že veškeré jídlo vaří manželka, která ho rovněž servíruje a připravuje ke konzumaci. Když manželka není doma, žalobce má již jídlo připravené a naservírované v lednici, odkud si ho přenesení do mikrovlnné trouby, ohřeje si ho a poté si ho přendá na stůl. Vše je přizpůsobeno jeho omezení, výše uvedené zvládne udělat, když sedí na invalidním vozíku. Zvládne si nalít nápoj a naporcovat jídlo, ale s obtížemi. Žalobce nezvládá přenést běžné předměty. Nezvládá obstarat běžný nákup, chodí nakupovat manželka. Veškerou práci v domácnosti obstarává manželka.
43. Již v době sociálního šetření tedy byl žalobce závislý na pomoci jeho manželky do té míry, že mu jídlo musela nakoupit, uvařit, připravit a naservírovat. Žalobce tedy nezvládal část aktivity spojené se stravováním [bod 3 písm. d) přílohy č. 1 prováděcí vyhlášky]. Ostatní činnosti (nalít nápoj, naporcovat jídlo) zvládnul žalobce jen s obtížemi.

44. Posudková komise tedy posoudila závěry vyplývající ze sociálního šetření nesprávně a ani přezkoumatelně nevysvětlila, proč přesto dospěla k závěru, že žalobce všechny aktivity spojené se stravováním zvládá.
45. Dále soud posudkové komisi vytýká, že se vůbec nevyjádřila k závěrům vyplývajícím z lékařských zpráv, které předložil žalobce, tj. k lékařské zprávě z neurologického vyšetření ze dne 12. 1. 2023 ani k lékařské zprávě praktické lékařky ze dne 2. 10. 2023. Tyto lékařské zprávy přitom měla dle obsahu posudku k dispozici. V rekapitulaci posudková komise shrnula pouze závěry zdravotnické dokumentace z oboru neurologie ze dne 25. 3. 2022, obsahem nové lékařské zprávy z neurologického vyšetření ze dne 12. 1. 2023 se vůbec nezabývala.
46. Z lékařské zprávy z neurologického vyšetření ze dne 12. 1. 2023 přitom vyplývá, že žalobcovo onemocnění za poslední rok výrazně progredovalo. Žalobce trpí těžkým cerebrálním syndromem, smíšenou kvadrupaézou, syndromem zadních provazců, poruchou chůze – jen s vysokým chodítkem krátce po místnosti (navíc se zadýchává) ani doma již v posledním roce nelze bez mechanického vozíku. Významné zhoršení bylo pozorováno i v rámci speciálních škál a funkčních testů. Dle těchto speciálních testů v únoru 2022 žalobce byl na škále 8 z 36 (polykání 1, krájení jídla/používání příborů 0). V lednu 2023 se výsledky zhoršily, celkem byl na škále 21 z 36 (polykání 2, krájení jídla/používání příborů 2). Ošetřující lékařka doporučila požádat o III. stupeň příspěvku na péči, neboť se za poslední rok stav žalobce výrazně zhoršil dle neurologického vyšetření i funkčních testů. Žalobce potřebuje trvalou celodenní pomoc druhé osoby, již není soběstačný. Friedreichova ataxie je progresivní neurogenetické onemocnění, které je zatím kauzálně neléčitelné.
47. Tyto závěry korespondují i s lékařskou zprávou praktické lékařky ze dne 2. 10. 2023, kterou měla komise k dispozici, a ve které je uvedeno, že jídlo nakupuje a vaří manželka, jídlo si žalobce už ani neohřeje, není schopen ho vybrat z lednice, jídlo mu podává manželka, která má třikrát týdně home office nebo syn, když se vrátí ze školy. Onemocnění v posledním roce výrazně progredovalo v rámci neurologického nálezu i speciálních škál a funkčních testů.
48. Posudková komise nijak nezduodňuje, jak dospěla k závěru o zvládání základní životní potřeby stravování přesto, že je to v rozporu se shora citovanými lékařskými zprávami. Z nich je jednak patrné, že dílčí aktivity této základní životní potřeby nezvládá, případně s obtížemi, a zároveň že se zdravotní stav žalobce zhoršuje. To ostatně vyplývá již ze samotného charakteru onemocnění žalobce. Při speciálních funkčních testech žalobce vykazoval zhoršení v činnostech, které jsou nutné pro zvládání základní životní potřeby stravování.
49. Posudková komise se ani nijak nevyjádřila ke zvládání jednotlivých aktivit k základní životní potřebě stravování podle přílohy č. 1 k prováděcí vyhlášce. Přičemž pro závěr o nezvládnutí této základní životní potřeby postačí, že žalobce nezvládal vykonávat alespoň jednu z dílčích aktivit. Žalobce přitom ve vyjádření k posudku posudkové komise uvedl, že z důvodu progresu onemocnění nyní již nezvládne ani nalít nápoje, rozdělit stravu na menší kousky a naservírovat ji, přemístit nápoj a stravu na místo konzumace a musí mu s tím vždy pomoci druhá osoba. Žalobce tedy nezvládal činnosti podle bodů 2, 3 a 7 bodu d) přílohy č. 1 prováděcí vyhlášky, jak přílehavě namítl v žalobě. Posudková komise rovněž opominula, že podle § 1 odst. 4 prováděcí vyhlášky se přijatelným způsobem rozumí zvládání základní životní potřeby v kvalitě a způsobem, který je běžný, obvyklý

a akceptovatelný, a který umožňuje, aby potřeba byla zvládnuta **bez každodenní pomoci jiné osoby** (zvýrazněno soudem). Z podkladů vyplývá, že žalobce je závislý na každodenní pomoci jeho manželky. Bez ní by nebyl schopen naplňovat základní životní potřebu stravování.

50. Bylo tedy namístě, aby žalovaný požádal posudkovou komisi o doplnění posudku, neboť postavila své hodnocení na rozporných podkladech, aniž by rozpory sama odstranila nebo vysvětlila. Žalobce na tyto rozpory ve vyjádření k posudku nadto i upozornil.
51. Ani výsledky vyšetření lékaře samotné posudkové komise nekorespondují s jejím závěrem o zvládání stravování.
52. Z posudku soud zjistil, že dle vyšetření při jednání posudkové komise žalobce přijíždí na invalidním vozíku, který sám ovládá. Komunikuje přiměřeně, řeč setřelá, ale srozumitelná. Hlava pokleповě nebolestivá. Zornice izokorické, bulvy volně pohyblivé, hůře fixuje v krajních polohách. Náznak nystagmu. Cení symetricky. Jazyk lehce uchyluje do leva, hůře pohyblivý. Motilita C páteře vážne při záklonu, anteflekční držení hlavy. Horní končetiny: reflexy C5-8 ve stopách, py jevy iritační negativní, **zánikové instabilita při ataxii, ataxie vážne oboustranně**. Náznak intenčního tremoru. **Jemná motorika prstů omezená. Špetku provede a síla stisku lehce oslabena. Abdukce paží vážne při ataxii, při zavření očí padá**. Dolní končetiny: reflexy L2-S2 nevýbavné, bilaterálně atrofie lýtky, taxy nepřesná s lehkým tremorem povšechná slabost dolních končetin. Postaví se jen s oporou, nechodí. (zvýraznění provedl soud).
53. Ačkoliv dle vyšetřujícího lékaře dochází u žalobce k ataxií [tj. poruchy hybnosti a koordinace pohybů způsobená onemocněním nervového systému], dospěla posudková komise k závěru, že „[s] ohledem na zjištěné nebyl důvod hodnotit ostatní základní životní potřeby (tj. včetně stravování) jako nezvládané.“ Není však zřejmé, z jakého důvodu žalobce zvládá všechny aktivity, které patří ke zvládání základní životní potřeby stravování dle přílohy č. 1 k prováděcí vyhlášce.
54. Posudková komise sice v posudku uvedla, že „se vypořádala s námitkami posuzované při odvolání.“ Toto stručné tvrzení však nijak neodpovídá na odvolací námitky žalobce.
55. Posudek posudkové komise je tedy neúplný, nepřesvědčivý a nepřezkoumatelný.
56. Nepřezkoumatelným je tak i napadené rozhodnutí. Žalovaný totiž v odůvodnění neuvedl v podstatě nic navíc oproti citace posudku posudkové komise. Žalovaný zcela rezignoval na přezkoumatelné posouzení úplnosti a přesvědčivosti posudku. Žalovaný se ani dostatečně nevyjádřil k námitkám žalobce. Tvrzení žalovaného, že žalobce nenavrhl žádné důkazy prokazující jeho námitky, není nadto ani pravdivé. Žalobce již v odvolání odkázal na lékařskou zprávu z neurologie a dostatečně odůvodnil, proč zpochybňuje závěry posudkového lékaře PSSZ a poté i závěry posudkové komise žalovaného. Není zřejmé, z čeho žalovaný dovodil, že argumentace žalobce nemá oporu v doložených lékařských zprávách ani proč by se mělo jednat o subjektivní pohled žalobce. Lékařské zprávy objektivně zhodnocují zhoršený zdravotní stav žalobce, mj. i na základě provedených specializovaných neurologických testů.

Závěr a náklady řízení

57. Ze shora uvedených důvodů napadené rozhodnutí trpí vadou nepřezkoumatelnosti, současně skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, nemá

jednoznačnou oporu ve spisovém materiálu. Tyto vady mají za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Soud proto napadené rozhodnutí zrušil podle § 76 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Současně soud vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.)

58. V dalším řízení je žalovaný vázán shora vysloveným právním názorem soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). Žalovaný tedy doplní skutková zjištění tak, aby bylo z odborného posouzení seznatelné, jakým způsobem byly posouzeny všechny lékařské zprávy předložené žalobcem, proč výsledky ze sociálního šetření a z vyšetření komise svědčí tomu, že žalobce zvládá všechny aktivity spojené se základní životní potřebou stravování. Při posouzení vezme posudková komise v potaz všechna kritéria podle prováděcí vyhlášky (viz shora citovaná ustanovení a příloha č. 1 prováděcí vyhlášky). Žalovaný poté posudek posudkové komise posoudí z hlediska úplnosti a přesvědčivosti a přezkoumatelně své závěry zdůvodní. Stejně tak přezkoumatelně vypořádá žalobcovy odvolací námitky či další jeho argumentaci, kterou uplatnil (či uplatní) v průběhu řízení. Žalovaný vezme v potaz i lékařskou zprávu z aktuálního neurologického vyšetření ze dne 11. 1. 2024.
59. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalobci, který měl ve věci úspěch, podle obsahu soudního spisu žádné náklady řízení nevznikly, resp. jejich náhradu neuplatnil. Proto soud rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 2. dubna 2024

Mgr. Martina Kotouček Mikolášková, v. r.
soudkyně